

1932. Tímto dnem pominulo již exekuční právo zástavní pro pohledávku vymáhající věřitelky a neobživlo s účinností zákona ze dne 21. prosince 1932 čís. 1 sb. z. a n. z r. 1933, neboť jest přisvědčiti mínění rekursního soudu, že nebylo řádně pokračováno v řízení prodejovém. Exekuční soud má sice podle § 16 ex. ř. povolený prodej provést z úřadu, pokud exekuce nebo prodejové řízení nebyly zastaveny, než i na vymáhající straně jest, přihlížeti k tomu, zdali v řízení jest pokračováno, a sezná-li, že se tak neděje, zakročiti o pokračování. Tato dbalost se vyžaduje na vymáhajícím věřiteli; nestačí podati jen návrh na prodej a dalšímu řízení nevěnovati pozornost. V souzeném případě vymáhající věřitelka tuto dbalost nezachovala; byla dodatkem na platebním příkaze ze dne 29. ledna 1932 zpravena o tom, že povolená a ustanovená dražba nebyla provedena, ano převezení svršků do dražebny nemohlo býti provedeno, poněvadž byt dlužnice byl po několika pokusech nalezen patentním zámkem a nástrčkem uzamčen a bez poškození nemohl býti otevřen. Přes to vyčkávala nečinně až do 18. února 1933, kdy navrhla pokračování v prodejovém řízení. Již z tohoto sdělení vyplývalo, že exekuční soud pro uvedenou překážku v řízení pokračovati nehodlá, což stalo se zvláště jasným, když nadále vymáhající věřitelce nedošla žádná zpráva o dalším opatření soudu ke provedení prodeje. Za takového stavu vymáhající věřitelka musila seznati, že jest potřebí jejího zakročení, by v řízení bylo pokračováno a neměla s ním čekat až do 18. února 1933. Exekuční právo zástavní zaniklo proto podle ustanovení § 256 ex. ř. již 16. listopadu 1932.

Čís. 13164.

Zákaz, aby si právní zástupci nedali slíbíti určitou část toho, co bude straně přičteno (§ 879, druhý odstavec, čís. 2 obč. zák.), vztahuje se nejen na nároky, jež mají býti vymoženy sporem, nýbrž i na úmluvu o procentuálním honoráři z dosažených slev na daních a dávkách (z majetku a z přírůstku na majetku).

Okolnost, že advokát prováděl některé práce v době, kdy ještě nebyl zapsán do seznamu advokátů, není na závadu tomu, by úmluva nebyla považována za nicotnou.

(Rozh. ze dne 11. ledna 1934, R I 1165/33.)

Žalující advokát domáhal se na žalovaném F-ovi a na žalovaném C-ovi zaplacení 771.132 Kč a odůvodnil žalobní nárok takto: Podle přání a na příkaz žalované strany daný mu žalovaným Jarolímem F-em jménem jeho vlastním a jako generálního plnomocníka žalovaného C-a, zastupoval žalovanou stranu na základě plné moci ze dne 17. května 1926, od této doby v jejích záležitostech daní, dávky z majetku a dávky z přírůstku na majetku a ujednal s ní osobně za své namáhavé a obtížné práce a intervence v těchto záležitostech paušální honorář ve výši 10% z částky, která jí bude slevena z předepsaných daní a dávky z majetku a přírůstku na majetku. Žalované straně byla finančními úřady k inter-

venci žalobce pravoplatně povolena sleva na dlužných daních 1,045.142 Kč 75 h a na dávce z majetku a přírůstku na majetku 7,015.920 Kč. Vzhledem k tomu přísluší žalobci na honoráři proti žalované straně celková pohledávka 806.132 Kč. Žalovaná strana zaplatila na ujednaný honorář jen 35.000 Kč, takže zbývá zaplatiti ještě 771.132 Kč. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Soud žalobu zamítl proto, že žalobce sám v žalobě uvádí, že se žalovaným F-em jménem jeho vlastním i jako generálním plnomocníkem žalovaného C-a ujednal za zastupování paušální honorář ve výši 10% z částky, která žalované straně bude slevena z předepsaných jí daní a dávky z majetku a přírůstku na majetku. Podle přesvědčení soudu jde v tomto případě o smlouvu nicotnou, neboť žalobce si dal slíbiti určitý díl, t. j. jednu desetinu toho, co žalované straně mělo býti přičteno, a smlouva taková podle § 879 čís. 2 obč. zák. jest nicotná. **O d v o l a c í s o u d** zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, dále jednal a znovu rozhodl. **D ů v o d y:** Jest přisvědčiti odvolateli, že si první soud nesprávně vyložil ustanovení § 879 čís. 2 obč. zák., maje za to, že ujednání obsahu tvrzeného žalující stranou spadá pod toto zákonné ustanovení. Z doslovu § 879 čís. 2 obč. zák. plyne, že se zákaz, by si právní zástupce nedal klientem na sebe převést zcela nebo z části předmět sporu nebo, by si dal slíbiti určitou část toho, co bude straně přiznáno, vztahuje jen na případy, kde klientův nárok má býti vymožen sporem. Tomuto výkladu nasvědčují výrazy zákona »právní zástupce, svěřená sporná věc a strana«. Srovnej ostatně rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 8179 sb. n. s. V souzeném případě však jde o daňové řízení, v němž žalovaní neměli postavení strany, nýbrž ucházeli se podle tvrzení žaloby o slevu z daní. Nebylo tudíž překážky, by si žalobce po rozumu ustanovení § 16 adv. ř. nedal slíbiti za svůj výkon určitou odměnu, při čemž citovaný právní předpis nevylučuje, by tato odměna nebyla stanovena určitým procentem dosaženého výsledku. Při tom ponechává odvolací soud stranou tvrzení žalované strany, že žalobce prováděl některé práce v době, když ještě nebyl zapsán v seznamu advokátů, což by mělo za následek, že by ani vůbec nemohl býti pokládán za právního zástupce ve smyslu ustanovení § 879 čís. 2 obč. zák.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by, nehledě ke zrušovacímu důvodu, jehož použil, o odvolání žalobcově znova rozhodl.

D ů v o d y:

S právním názorem odvolacího soudu nelze souhlasiti, ježto jeho výklad předpisu § 879, druhý odstavec, čís. 2 obč. zák. je příliš úzký. Především jest uvést, že v § 879, druhý odstavec, čís. 2 obč. zák. jsou stanoveny dva zákazy, jichž porušení má v zápětí nicotnost smlouvy. Prvý zákaz se týká převodu svěřené právní věci zcela nebo z části na právního zástupce. O takový případ převodu v souzené věci nejde. Druhý zákaz zapovídá právním zástupcům, by si dali slíbiti určitou část toho, co bude straně přičteno (*pactum de quota litis*). Jádro souzeného sporu

je v tom, zdali úmluva o honoráři 10% z dosažených slev na daních a dávkách spadá pod zákaz úmluvy o podílu právního zástupce na klientově úspěchu, čili nic. Názor odvolacího soudu, že se i tento druhý zákaz vztahuje jen na nároky, jež mají býti vymoženy soudním sporem, neobstojí. Zákaz úmluvy o podílu právního zástupce na úspěchu klientově byl do občanského zákoníka pojat třetí dílčí novelou (§ 90). V důvodové zprávě ke III. dílčí novele (str. 39) bylo vysvětleno, že formulováním zákazu úplného nebo částečného převodu sporné věci na advokáta by nebyl ještě postižen slib t. zv. »quota litis« (na př. 25% vyhrané sumy), že však právě taková ujednání mají býti zamezena, aby bylo zabráněno smlouvám, jež klienta nespravedlivě poškozují, a že proto bylo ustanovení § 879, druhý odstavec, čís. 2 obč. zák. doplněno přijetím dodatku, pro nějž se vyslovil také justiční výbor poslanecké sněmovny při poradě o osnově nového advokátního řádu. Z toho je patrné, že účelem tohoto třetí dílčí novelou k obč. zák. přijatého zákazu jest především ochrana klientů před nespravedlivým poškozením. Zároveň však čelí tento zákaz i k zachování vážnosti advokátního stavu a důvěry v něj, s čímž není slučitelné, aby se advokát úmluvou o honoráři stal podílníkem na klientově úspěchu po stránce hospodářské, tedy jaksi jeho společníkem. Oběma těmito účelům by nebylo vyhověno, kdyby platnost zákonného ustanovení byla obmezena jen na soudní spory, neboť podobnými úmluvami mohou klienti býti nespravedlivě poškozeni a vážnost advokátního stavu a důvěra v něj může býti otřesena i tehdy, když jde o řízení mimosporné neb o řízení správní. Ani ze slov zákona »právní zástupce«, »svěřená sporná věc« a »strana« nelze takové omezení vyvozovati. Podle § 8 adv. řádu může advokát zastupovati klienty nejen před soudy, nýbrž i před jinými veřejnými úřady. Pojem »strany« není omezen na žalobce a žalované v soudních sporech, neboť za stranu jest považovati na př. též poplatníka v řízení před úřady finančními, jakž plyne zejména z § 1 zák. ze dne 8. října 1924 čís. 235 sb. z. a n. o mimořádných úlevách při placení přímých daní, dále z §§ 29 (3), 38, 39, 55, 56 (1), (3) zákona ze dne 8. dubna 1920 čís. 309 sb. z. a n. o dávce z majetku a z přírůstku na majetku a z §§ 199 (1), 313, 330, 331 zákona ze dne 15. června 1927 čís. 76 sb. z. a n. o přímých daních osobních. Výrazem »svěřená sporná věc« jest rozuměti každou věc, o které se má po úředním řízení teprve rozhodovati, a to nejen v řízení soudním — (sporném nebo mimosporném) —, nýbrž též v řízení správním, a ve které se klient obrátil na právního zástupce se žádostí, aby jej v příslušném řízení zastupoval. Slovy zákona »určitá část toho, co bude straně p ř i ř ě n o« jest zahrnuta nejen určitá část pohledávky, jež bude straně přisouzena, nýbrž i určitá část toho, co bude straně sleveno z toho, co od ní jiný žádá. Opačný výklad, zastávaný v žalobcově odvolání, lpí příliš na slovech, nedbaje pravého smyslu celého ustanovení. Připomenouti jest, že v rozhodnutí čís. 8179 sb. n. s., k němuž poukázal odvolací soud, nebyla vůbec řešena otázka neplatnosti úmluvy o »quota litis«, nýbrž bylo v něm vyloženo, že není závady, by si advokát nedal postoupiti pohledávky svého klienta, které již nejsou sporny, protože byly stanoveny pravoplatným rozhodnutím. Okolnost, že ža-

lobce prováděl některé práce v době, kdy ještě nebyl zapsán do seznamu advokátů, není na závadu tomu, by úmluva, o kterou byl opřen žalobní nárok, byla považována za nicotnou podle § 879, druhý odstavec, čís. 2 obč. zák., neboť pro posouzení věci v tomto směru není rozhodnou doba, kdy ty které práce byly konány, nýbrž jen skutečnost, že žalobce uplatňuje tuto úmluvu jako advokát, opíraje o ni svůj žalobní nárok, a dále skutečnost žalobcem tvrzená, že zastupoval žalovanou stranu na základě plné moci ze dne 17. května 1926 jako advokát a že s ní ujednal za své zastupování paušální honorář 10% z částky, která jí bude slevena.

Čís. 13165.

Nejde o rozepři zahájenou, čelí-li každý z obou opozičních sporů proti jiné exekuci, třebaže je tu totožnost stran a vymáhané pohledávky a třebaže žalobce žádá v obou žalobách i, by bylo právem uznáno, že vymáhaný nárok byl zrušen započtením vzájemných pohledávek.

(Rozh. ze dne 11. ledna 1934, R I 1283/33.)

Proti žalobě C 444/33 o nepřipustnost exekuce E 1771/33 podle § 35 ex. ř. vznesli žalovaní vymáhající věřitelé vzhledem k žalobě C 443/33 námitku zahájené rozepře. Soud první stolice vyhověl této námitce a odmítl žalobu. Důvody: Strana žalovaná navrhla odmítnutí žaloby z důvodu rozepře zahájené pod č. j. C 443/33 u tohoto soudu, ježto jde o týž žalobní nárok. Soud zabývaje se touto námitkou, zjistil, že pod č. j. C 443/33 podala žalující strana žalobu podle § 35 ex. ř., opírajíc se o stejné skutkové okolnosti pokud se týče zániku téhož exekučního nároku a navrhla rozsudek na vyhovění námitkám pokud se týče zániku nároku a vyslovení nepřipustnosti exekuce pod č. j. E 1781/33 vedené. Obě žaloby podány na soud téhož dne. Oběma žalobami domáhá se strana žalující tudíž rozsudku, že se jejím námitkám, pokud se týče zániku exekučního nároku započtením vzájemné pohledávky vyhovuje, a rozdílné jsou jen ve výroku o nepřipustnosti dvou exekucí z téhož exekučního titulu vedených. Již z nadpisu a obsahu § 35 ex. ř. jest vidno, že tu jde v první řadě o námitky proti nároku, který má býti prohlášen za zaniklý, a v tomto směru mají obě žaloby obsah totožný a pokud se týče dalšího návrhu na prohlášení exekuce, proti níž žaloba brojí, za nepřipustnou, jest tento další nárok jen důsledkem prvního výroku o zániku exekučního nároku, který sám sebou z něho vyplývá a netvoří nezbytnou jeho součást. Ostatně určité znění žalobního návrhu není předepsáno v tomto směru a rozsudek výrokem o zániku práva působí proti všem exekucím i na příště z exekučního titulu vedených a tyto jako nepřipustné budou zrušeny, a nikoliv jen pokud se týče exekuce, proti níž se v souzeném případě brojí. Směřují-li obě žaloby podle § 35 ex. ř. proti témuž exekučnímu titulu, jde o zahájení sporu podle § 233 c. ř. s. a odmítl proto soud další žalobu z toho důvodu. Bude-li žalobě pod č. j. C 443/33 vyhověno, bude právní účinnost tohoto roz-